

F 24.
1888

თეატრი

საყოველ-კვირად სალიტერატუროდ და სამხატვრო ზაზაეთი

1888 წელსა

№ 44—45

დეკემბერი 4

გაზეთი ღირს: ერთის წლ. 5 მან.,
ნახევ. წლ. 3 მ., ცალკე № 15 კ.
ხელის მოწერა მიიღება: თბილის-
ში, რედაქციის კანტორაში. ფოთ-
ში ბესარიონ კალანდაძესთან. ად-
რესი გარეშე მცხოვრებთათვის: Тиф-
лись, въ редакцію газеты
"ТЕАТРЪ". გაზეთი ისყიდება:
თბილისში, ჩარკვიანის წიგნის მაღა-
ზაში და ბ-ნ ნიდუკელთან—გო-
ლოვინის პროსპექტზე.

საგაზეთოდ დანიშნული წერი-
ლები (კორექსპონდენცია) გარკვე-
ვით უნდა იყოს დაწერილი. თუ სა-
ჭიროება მოითხოვს წერილებს რე-
დაქცია შეასწორებს. რედაქცია არა
კისრულობს წერილების უკან გაგ-
ზავნას და მათ შესახებ მიწერ-მო-
წერას.

ყოველ წერილში უნდა იყოს
მონსენებელი: სახელი გვარი და
საცხოვრებელი ადგილი დაწერილსა

კან. „თეატრის“ რედაქციისაკან.

რედაქციამ მიიღო ეოველი ღონისძიება, რომ კაზე-
თი უკეთესად ემსახურებოდეს თავის საქმეს და კამო-
დიოდეს ეოველთვის თავის ღრძეზე.

ხელის მოწერა მიიღება გაზეთის რედაქციაში.

წ ლ ი უ რ ი ფასი არის . . . 5 მან.

ნ ა ხ ე ვ ა რ - წ ლ ი უ რ ი . . . 3 >

თითო ნომერი ეღირება . . . — 15 კან.

თბილისის გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлись. Ре-
дакція газеты «ТЕАТРЪ».

რედაქტორ-გამომცემელი ა. ნაბიერიძე.

ბ ა ლ ი ა მ ბ ე ბ ი .

20 ნოემბრისთვის დანიშნული კრება «წერა-კითხვის საზოგადოებისა» გადილა 27 ნოემბრისათვის. როგორც ოცს ნოემბერს, ისეც ოცდა შვიდს კვირა დღე იყო. იქნება კვირის ბრალი იყო, რომ ვერც ერთხელ ვერ შესდგა კრება. ახლა დანიშნულია 6 დეკემბრისათვის. მაშინ კი სამშაბათია და იქნებ ამ ხელად სამშაბათმა მაინც შეუწყოს ხელი კრებას. ღმერთმა ქმნას, მაგრამ ეს რასა ჰგავს, რომ წელიწადში ერთხელაც არ გვეხალისება ერთმანეთის ნახვა, როგორც მოღვაწეებისა, რომელნიც საზოგადო საქმეს ემსახურებიან?! ჩვენა ვფიქრობთ, რომ აქ მუშაობს ჩვენი უგულობა და უტკულობა საზოგადო საქმის მიმართ, რომ ყველანი გაეურბით იმას, რასაც კი ერთი ბეწო სუნი უდის ქვეყნის სარგებლობისა. მართალია, თითო-ოროლა ჩვენგანი კი ჰარ ერიდება საზოგადოების სამსახურს, მაგრამ რა უნდა გააკეთოს ერთმა და ან ორმა, სადაც საჭიროა ათასი და ათი-ათასი თავგამოდებული კაცი! .

ბ-ნი აღნიაშვილი შეუდგა ქართული ორკესტრის შედგენას. ორკესტრში იქნება თარი, დაირა, ჭიანჭური, სტვირი, სალამური, დუდუკი და სხვა კავკასიური საკრავები. საკრავები უკვე შეისყიდა ბ-ნმა აღნიაშვილმა და ამ დღეებში დააწყებინებს სწავლებას. მოსაკრავებათ იქნებიან იგინივე, ვინც იმის ხოროში იღებენ მონაწილეობას. დიდის სიხარულით ვეგებებით ბ-ნ აღნიაშვილის ახალ დაწყებულს საქმეს.

გ. გუნიას კალენდრის ბეჭდვას ათავებენ და ამ მომავალ კვირას ღარიგდება მაღაზიებში გასასყიდად.

რუსული დრამატიული დასი აპირებს ამ ცოტას ხანში

იღვასასწაულოვს პატივცემული არტისტი-ქალის იაბლოჩკინას 25 წლის მოღვაწეობა სცენაზე. იაბლოჩკინას დიდი ღვაწლი მიუძღვის რუსულ სცენისადმი და იმედია მცხოვრებნი ღირსეულად მიეგებებიან ამ ღვასასწაულობას.

ქართული დრამატიული კამიტეტის დასი აპირებს წარმოადგინოს რუსულიდამ ახლად გადმოთარგმნილი პიესა «Вторая МОЛОДОСТЬ».

სცენის მოყვარენი ამ თვის ნახევარში აპირებენ ახლად დაწერილი ფეერიის წარმოდგენას. ფეერია არის დაწერილი 3 მოქმედებად და 9 სურათად და ჰქვიან «ტარიელი». როგორც შევითქვით ბევრი, მეტად საინტერესო, სურათია ამ ფეერიაში.

ღვს, კვირას, «იტალიის» ბაღში გაიმართება ჭიდაობა საქველმოქმედო აზრით. შემოსავალი გავგზავნება ერთს მაღალ სასწავლებელში მოსწავლე ყმაწვილ კაცს. იმედია ჩვენი საზოგადოება უყურადღებოდ არ დასტოვებს ამ ამბავს და, ვისაც როგორ შეუძლიან, მიეშველება გაჭირვებულს ასალ-გაზდა ყმაწვილ-კაცს.

სხოპრება და თეატრი.

ჩემი აზრი ის არის, რომ აღამიანს თეატრი უნდა აყვარებდეს სიკეთესა და აძულებდეს სიავკაცეს, თეატრმა უნდა თავი-თავს მოუყაროს ცხოვრების ავ-კარგიანობას და ცხოველის სურათებით აჩვენოს ძალა კეთილისა თუ ბოროტის აზრისა და გრძნობისა. ასეთი გავლენა თეტრს მაშინ აქვს მაყურებლებზე, როდესაც თვით პიესები ამ აზრით არიან დაწერილი და როდესაც მაყურებელიც იმ განზრახვით მიდის თეატრში, რომ გაუჩინოს საზრდო თავის სულსა და გულსა, როდესაც მოწადინე-

ბულია იხმაროს თეატრი საკუთარის გრძნობის ასაწევად და ასამაღლებლად. ამ შემთხვევაში გულწრფელი დამოკიდებულება არსდება თეატრსა და მაცურებელის შორის, თვით ამ დამოკიდებულებას მოსდევს სიყვარული თეატრის მიმართ, და თეატრს ხომ სიყვარულის მეტი არა უჭირს რა, რომ დადგეს მტკიცე ნიადაგზე, აყვავდეს, აღორძინდეს, გაიზარდოს და გააღიღოს თვისი ზედ-მოქმედება ხალხზე, გარდაიქცეს სკოლად, სადაც კაცი თანა სწავლობს ჭკუისა და გრძნობის საქმეს, თანაც მხიარულად ატარებს საღამოს.

სადაც თეატრისა და საზოგადოების შორის არ დამკვიდრებულა ასეთი ურთიერთი განწყობილება, იქ თეატრიც უსუსურს ყოფაშია და საზოგადოებასაც ყურით მიათრევენ წარმოდგენაზე ისე, როგორც გამოუქნელს მოზვერს ყურით მიათრევენ უღელში თავის ამოსაყოფად. ჩვენის უწვრთენელისა და უფიცის საზოგადოებისათვის თეატრი იგივე უღელია სქელის რცხილის ტაბიკებით, რომელსაც ისე უფრთხის გამოუქნელი მოზვერი.

რაც გინდა ფერადი ფრაზები დაჰხარჯო, მაინც გამოვა მგლის თავზე სახარების კითხვა, მაინც თეატრში ჯერ ძნელად ატარებ ჩვენ კაცსა, იმიტომ რომ თეატრი საზოგადოების უმრავლესობისათვის სამასხარო დაწესებულებაა და გაქედლილია ტყუილებით. რაკი ასეთი შეხედულობა აქვთ თეატრზე, იმიტომ დიდხანს თეატრიდამ ჩვენი კაცი გამოიტანს მხოლოდ იმას, რაც თვითონ მოსწონს და უჭირს—ხერხიანობას, ოსტატობას, ტყუილის გულაობას და სხვა არაფერს. თუ ესეები მისცა თეატრმა უხვად, კიდევ ივლიან, და თუ ამ სიმდაბლესე არ ჩამოვიდა თეატრი, მუშტარიც დიდხანს არ ეყოლება. ღმერთმა ნუ ჰქმნას, რომ წმინდა ტაძარი ხელოვნებისა, დიდებული სკოლა მთელის საზოგადოებისა ამ სიმდაბლესე ჩამომხდარიყოს და ლაზლანდარა ცირკათა ქცეულიყოს. დეე, ისევე ასე აჩანჩალოს თვისი დღენი ამ დიდებულმა ბურჯმა ქვეყნის წარმატებისამ, ოღონდ თვითონვე კი არ გაითხაროს ძირი და არ დაიხსას თავზე ლაფი. ერთხელაც იქნება, რომ იმასაც გაუთენდეს უტყუარი დღე, იმასაც მიეშუქოს ნათელი სიყვარულისა და სა-

ზოგადოების პატივისცემისა, ერთხელაც იქნება, რომ ჩვენცა გვეყვანდეს ნამდვილი განათლებული საზოგადოება, რომელიც ორის ხელით დაეჭიდება ყოველსავე სასიკეთო დაწესებულებას და არ ჩააგდებს ამ დღეში ქართულ თეატრსა.

მანამდის კი ჩვენი კაცი საზოგადოდ გაცილებით ცუდლუტი, მატყუარა და გაეშმაკებულია, ვიდრე ის გმირები, რომელთაც თეატრში ჰნახავს, და ამიტომაც არ დაიარება. დიპლომატობა და ცბიერობა იქამდე გასჯდომია გულში ჩვენ საზოგადოებას, რომ თვით უბრალო კინტუა ბიჭიც კი, ის კინტუა ბიჭი, რომლის ერთად ერთ ღირსებას შეადგენდა პირუთვნელობა, გულგახსნილობა და სიმართლე, ეს კინტუაც კი გადიპლომატებულა და გაცბიერებულა, ამბობს ერთსა და სხვას კი ჰფიქრობს შინაურ საქმეებშიაც კი. მიიხედ-მოიხედეთ გარშემო და ყოველს წუთს დარწმუნდებით, რომ ჩვენი კინტოც კი დღეს დიპლომატია და ცბიერი. აი თუნდა მაგალითი. იმ დღეს ვაგონში ჩაჯდა სამი ერთმანეთის ნაცნობი კაცი. ორი ხელოსანი იყო, ერთიც კინტო. მეც იქ ახლოს ვიჯექი. სალამო ხანი იყო და ციოდა. ერთ ხელოსანს ნაღვინობა ეტყობოდა, სხვები ფხიზლად იყვნენ. ნაღვინემა სიამოვნება გამოაცხადა, რომ ჩვენში ჯერ ზამთრის სუნი არც კი დატრიალებულაო და ამ სალამოზე ლამაზათა თბილაო. მეორე ხელოსანი არ დასთანხმდა—«რას ამბობ კაცო, სიცივემ ლამის ძვლებამდის ჩამიჭიროსო». საქმის გარდაწყვეტა მიანდვეს კინტუა ბიჭსა, და მგონია თვით ბისმარკსაც გაუჭირდებოდა გამოსულიყო ამ გარემოებიდამ ისე შშრალობათა, რომ არც ერთისთვის ეწყენინებინა და არც მეორისთვის: «ემ წუთას ჰამა ცივა, ჰამა თბილა, ჰამა გრილაო». მოკამათენი სრულებით დაკმაყოფილდნენ ამ სამართლით და ახლა სხვაზედ დაიწყეს ლაპარაკი. ეს პასუხი ისეთივე სისულელეა, როგორიც იქნებოდა, რომ თხაზე ერთს ეთქვა—დათვიაო, მეორეს—მერცხალიაო და მესამეს კი გადაეტქრა: ჰამ დათვია, ჰამ თხაა, ჰამ მერცხალიაო.

საზოგადოება ასეთს უშველებელ ცბიერებას ადგეს, თეატრში ამაზე დიდ ცბიერების შესწავლას შეჰნატროდეს, ამ დროს მოდით თქვენა და მოსთხოვეთ, რომ თეატრის ნამდვი-

ლი ღირსება და ძალა დააფასონ! თეატრი ჰამ არ ვარგა, ჰამ კარგა, ჰამ ცირკისთანა არა იქნება რაო, ე. ი. ჰამა ცივა, ჰამა თბილა, ჰამა გრილაო.

თქვენ თვითონ გაიგეთ, ცივა, თბილა თუ გრილა ამ ზამთარსა, მაგრამ იმაში კი დარწმუნებული ვარ, რომ თონეთის სკოლის გადაყენებულმა მასწავლებელმა კარგად უნდა იცოდეს ცივა, თბილა თუ გრილა ამ ზამთარსა. მე მოგახსენებთ «წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების» სკოლაზე და მასწავლებელზე, რომელიც «დროებით უადგილოდ დარჩა, რადგან საზოგადოების სკოლებში თავისუფალი ადგილა არსად იყოვო».

ეს სიტყვები ამოვწერე «საზოგადოების» წლიურ ანგარიშშიდამ. ერთი მუშტრის თვალთ გასინჯეთ ის ადგილი ამ ანგარიშისა, სადაც თონეთის სკოლაზე ლაპარაკობს. რა ოსტატობით შეუდგენია გამგეობას, რომ სწორედ ნერწყვი მოუვა პირში კაცსა, რომელსაც დიპლომატობა ძვალსა და რბილში გასჯდომია. როგორც თქვენ, მკითხველო, აგრეთვე მეც ვიცი, ვინც იყო თონეთის მასწავლებელი და ვინც «ადგილის უქონლობის გამო ჯერ-ჯერობით უადგილოდ დარჩა», ამის გამო ჩემსავით თქვენც გეწყურებოდათ შეგეტყოთ, როგორ მოახერხა და დაიმსახურა ახალგაზდა კაცმა ასეთი რისხვა, «საზოგადოებისა», მაგრამ პასუხის მაგიერ თქვენს ცნობის მოყვარეობას ანგარიში სწორეთ იგეთს პასუხს იძლევა, როგორც ზევით მოვიხსენიეთ, ე. ი. ჰამა ცივა, ჰამა თბილა, ჰამა გრილაო.

თქვენ მე არ მიცნობთ ჯერა, მკითხველო, და ამიტომ მოგახსენებთ, რომ ჩემთვის იმის მეტი ცხარე სანატრელი არა არისრა, როგორც ისა, რომ ნეტავი ამისთანა «საზოგადოებისავით» უწარჩინებულესს დაწესებულებას არ აეკვიატებოდეს ხოლმე საზიზღარი და მამაკედინებელი აჩრდილი ცბიერობისა, დიპლომატობისა, და თავზე არ გადაგვატყდებოდეს ხოლმე წრფელი და გაუტეხელი, დაუღლეელი და უშიშარი მართლმოყვარეობა ქართველის კაცისა. ამაზე მეტი არა მინდა რა ჩემს სიცოცხლეში.

«ანგარიში» თავიდანვე ცდილობს, რომ ნისლი და ბუ-

რუსი მოახვიოს ნათელს სახეს მასწავლებლისას. ამიტომ გვარ-
წმუნებს, რომ «იმის ცნობები, თუ რამდენი შეგირდი დარჩა
საკადემიო წლის დამლევაშემდე და რამდენმა დაანება თავი, არა
გვაქვს, რადგან მასწავლებლის ანგარიშში ამის შესასებ არაფერია ნათ-
ქვამია». ნისლი და ბურუსი თანდისთან სქელ ჯანლათ გარდი-
ქცევა, როდესაც გკითხულობთ, რომ ბ-ნ რევიზორს სკოლაში
არ დაჰხვედროდენ არც შეგირდები და, ასე გასინჯეთ, არც მას-
წავლებელიო, თუმცა გამგეობისაგან მიწერილი ჰქონდა, რომ შე-
გირდები არა დაეთხოვნა, ვიდრე რევიზორი არ მივიდოდაო.
მართლაცა და ეს ღიდი თავხედობაა და საყვედური ძალა-უნე-
ბურად გამზადდებათ თავში ამის წაკითხვაზე. მაგრამ რამდენ-
სამე სტრიქონს ქვევითა ჰკითხულობთ საბუთს, რომ ყვავილი
გაჩნდა და სწავლის გაგრძელება შეუძლებლად ეცნო მასწავ-
ლებელსაო. ხოლო ეს დაურღვეველი და უღმობელი საბუთი
ისე გაკვრით, უნდილათ არის მოყვანილი, ისე გაქარწყლებუ-
ლია «ანგარიშში», თითქო ამ ავადმყოფობას არავითარი შე-
საწყნარებელი მხარე არ მოეპოვება, რომ ცოტათი მიინც მო-
ალობს გამტკციებული გული გამგეობის სასტიკ მართლმოყვა-
რობისაო.

ამ მეორე მიზეზს გამგეობის განრისხებისას მოსდევს მესა-
მე მიზეზი, რომელიც უფრო განმარისხებელი ჰგონია ამ სა-
კვირველს «ანგარიშს»: მასწავლებელს უსიამოვნება ჩამოუყარ-
და სოფლის მოხელეებთანაო, ამის გამო სკოლის საქმე ცუ-
დათ მიდიოდა და გამგეობა იძულებული (საწყალი გამგეობა!)
იყო მასწავლებელი მოეშორებინა და სხვა სკოლაში სადმე გა-
დაეყვანა, «მაგრამ რადგან საზოგადოების სკოლებში თავისუფალი
ადგილი მასწავლებლისა არსად იყო, ამიტომ მასწავლებელი დროებით
უადგილოდ დარჩა».

აფერუმ, დიბლომატიავ! აფერუმ, გამგეობავ! ბარაქალა
ქართელის ენის მიხვრა-მოხვრავ!.. გამგეობამ გარდასწყვიტა,
ჩამოათელილ მიზეზების გამო, მასწავლებელი სხვა სკოლაში
გადაეყვანაო და ისევ მასწავლებელი კი უადგილოდ დარჩა
დროებითაო. რასაკვირველია თქვენმა გაზდამ, თუ კი სხვა სკო-
ლაში უნდოდა გადაყვანა, მაშ უადგილოდ როგორღა დარჩა

მასწავლებელი! თუ ადგილი არა ჰქონდა, მაშ სად გადაჰყვანდა, და თუ არ გადაჰყვანდა, მაშ თონეთში სხვა მასწავლებელი რათ დაუყენებია!..

რა საჭიროა ბევრი ლაპარაკი. მტყუნს ტყუილის კარამდე უნდა მიჰყვით და იქ გამოჩნდება, რომ, ერთის სიტყვით, მასწავლებელი გაუგდიათ სამსახურიდამ იმიტომ, რომ ბ-ნ რევიზორს მასწავლებელი არ დაჰხვედრია თონეთში, საზოგადოთ შეგირდები დაუთხოვნია ცოტა ადრე ყვავილისა გამო და მოხელეებთან უსიამოვნება გამოჰსვლია.

ერთი იკითხეთ, რომელი პატიოსანი მასწავლებელი მოტრიალებულა სოფელში და უთანხმოება არ გამოვლია სოფლის მოხელეებთან! თითქო გამგეობა ამ ქვეყნისა არ იყოსო და არ იცნობდეს ჩვენს სოფელსა და სოფლის წურბელებსაო. მასწავლებელი ებრძვის იმათ წლითი-წლამდე და მხოლოდ ამ ბრძოლით იზიდავს თანაგრძნობას სოფლისას, რომელსაც ყველა მწიგნობარი კაცი თავის მტრად მიაჩნია, ვიდრე თავის თვალით არ დარწმუნდება მის სიკეთეში. თუ ეს უბრალო გარემოება არ ესმის ჩვენს გამგეობას, ცუდათა ყოფილა მისი საქმე, და თუ ჩვენსავით გაგებულთა ამ საქმეში და ძალათა ჰხუჩავს თვალს, შენი მტერი იყოს, როგორც ეს გამგეობა ყოფილა, და მერწმუნეთ, ხშირად გავიგონებთ იმის პირიდანა, რომ ერთსა და იმავე დროს თურმე ჰამა ცივებულა, ჰამა თბილებულა და ჰამაც გრილებულა!..

მკითხველი, მგონი, ისეა ჩვენთან გაწბილებული, რომ ამის მეტი არა ეთქმის რა — ეჰ, ჯანი ვაჰვარდეს, კმარა. რასა ვიქთ, დრონი მეფობენო! ოლონდაც, ჩემო გულმართალო მკითხველო.

უცნობი.

გაუბედავი სიყვარული.

გულზედ ისარი დამასვა
ლერწამ-ტანამ, შე-თვალამ,

გამაბრუა, მუხლი მომჭრა
 კლაკნიამ, ხშირ-წამწამამა.
 იმ დღეს შეგხვდით ერთმანეთსა:
 დამინახა, დაეინახე;
 დიდხანს მსურდა გულ-გამსკვალულს,
 რომ მესინჯა მისი სახე.
 ნაცნობობით მისალმება,
 ახლოს მისვლა გავიძრახე;
 მეც დამრცხვენდა, ქალსაც შეჭრცხვა,
 არ იქმნა ვერ ავიძრახე.
 ნეტავ, ღმერთო, მაცოდინა,
 რა ფიქრს ჰმაღავს ვარდის კონა,
 მერე თუნდა ჯოჯოხეთში
 გადამაგდე შენი მონა.
 ლამაზია, მშვენიერი,
 ის წყეული, — ქვეყნის წონა.
 ტყულად ჰფიქრობ — დამიფიწყო,
 გული გულსა შეაწონა!
 ახლოს მოხვედ გაბუტული,
 დამაკერდი, მითომ რაო?!
 დობილს ჰკითხე: „ის ვინაა
 უცხო კაცი, ნეტავ, ქაო?!“
 რად მამწარებ წუთისოფელს,
 გულ-გრილობით რადა მკლაო!?
 გზაში შეგხვდი, არ მომხედე,
 მანამ კარგად არ მოგშორდი...
 ჩემს გულს ჰყევებარ ჩაქსოვილი,
 ამ სამს წელში არ მოჰშორდი.
 თუ ეგრეა და გენიშნა,
 როცა მნახავ, მომცემ სალამს;
 იმედი მაქვს, არ ჩაუვლევ
 უქმად შრომას ამ ჩემს კალამს.

ვაჟა-ფშაველა.

სიმართლის მოყვარული.

კომედია ერთ მოქმედებად.

(თარგმანი)

(დასასრული)

გამოსულა მეთერთმეტე.

იგინივე და ნინო.

ნინო. ბატონი, თქვენი ქმარი, გიახლათ და არ ვიცი უთხრა თუ არა თქვენი აქ ყოფნა?

ბარბარე. ჩემი ქმარი? ვაიმე რაღა მეშველება, აქ რომ მნახოს?

შავლე. წადი და უთხარი ბატონი შინ არ არისთქო.

არჩილ. როგორ, ტყუილი? არა, უკაცრავათ მე ვერ დაუმალამ, წავალ ვეტყვი, რომ შინა ბრძანდებით.

შავლე. მოიცა, რას შვრები?

არჩილ. მე აქ იმიტომ ვარ, რომ მართალი უნდა ვილაპარაკო. (მიდის).

ბარბარე. ოხ, ღმერთო, დამალვა მაინც არსად შეიძლება?

ნინო. როგორ არა, აი იქით გასაველელი არის, ისე რომ ვერ შეხვდებით, წამობრძანდით (მიდის).

გამოსულა მეთორმეტე.

იგივე სიმონი და არჩილი.

არჩილ. მობძანდით, მობძანდით, სახლის პატრონი რამდენი ხანია გელოდებათ. რა ქნილა ისღა?!

სვიმონ. დანიშნულ ვადაზე მოვედი სწორეთ თუ არა; ხომ არ დაგიშალე?

შავლე. რათა, რათა, მე დიდი მოხარული ვარ შენის დანახვით.

არჩილ. (აქით) ტყუილი!

სვიმონ. შემ მგონი საღლაც ემზადები!

პავლე. ჰო, მინდოდა ცოტა გამეელო, წამო შენც, გავიაროთ.

არჩილ. კიდევ ტყუილი!

სვიმონ. უკაცრავათ, მე არ შემიძლიან, იმიტომ, რომ დროება არა მაქვს. მე წელანდელს საქმეზე მოვედი, რა ჰქენ, იფიქრე?

პავლე. არ ვიცი რაქენა ღმერთმანი, ამის ცოლს პატიოსანი სიტყვა მივეცი. საყვარელო მეგობარო, ხომ იცი რომ თუ კი რამ შემიძლიან შენთვის არ დავიშურებ: ერთისაგან უნდა მიმელო დღეს, მაგრამ მომატყუეს, ესე, რომ, უნდა გამოგიტყდე გითხრა, რომ ამ ქამათ გროში-კაპეიკი არა მაქვს.

არჩილ. ესეც სამი, არა მეტის ნებას აღარ მივეცემ... თქვენ არა გაქვთ ფული? რათ ატყუებთ მეგობარს. არ დაუჯეროთ, ფული აქვს, მაგრამ თქვენთვის მოცემა არა სურს.

პავლე. ყელი გამომჭრა ამ რაზზონიკმა.

სვიმონ. ეგ, უფალო პავლე, თქვენ მეგობრობას...

პავლე. რა ყურს უგდებ ამ სულელს, პატიოსან სიტყვას გაძლევ ხელა, ემ საათში, ნ თუმანი არა მაქვს ჯიბეში.

არჩილ. გეყოფათ ხუმრობა, საქმე ჯიბეში არ არის, გააღეთ სტოლი და ნახეთ არის იმდენი რასაც ესენი თხოულობენ თუ არა?

პავლე. გადამრეეს სწორეთ ეს დასალუპავი... დიან, დიან, მართლა, მე სრულებით დამავიწყდა, აი ინებეთ (ამჯგუს).

სვიმონ. ოჰ, რა მაძლობელი ვარ ჩემო მეგობარო.

პავლე. (არჩილს) მაძლობთ მეგობარო.

არჩილ. არა ღირს მაძლობათ, მე მართალი ვთქვი.

სვიმონ. მაშ მშვიდობით საღამომდისინ (დაინახაშს ცოდის ქოლგას) ამას რას ვხედავ?

პავლე. ეს-ლა მაკლდა.

სვიმონ. რა ქენა ეს ქოლგა... სწორეთ ჩემი ცოლისაა.

პავლე. შენი ცოლისა რათ იქნება?

სვიმონ. რათ გაწითლდით უფალო?

აჩილ. ეგ ფერი ქოლგის სარჩულისაგან იქნება. ესტკო ყველაფერი სიმართლით თუ არა?

ჰავლე. თუ ხმა ამოვიღო, იცოდე რომ დაგარჩობ?

სვიმონ. მითხარით ბატონო, მე არ მეხუმრება, ვისია ეს ქოლგა?

გამოსვლა მეტამეტე.

ნინო.

ნინო. ნუ სწუხდებით ბატონო! ეს ქოლგა ჩემი გახლამთ.

სვიმონ. თქვენი?

ნინო. დიახ ჩემი, რა არის აქ საკვირველი?

სვიმონ. ჩემი ცოლის ქოლგაც სწორეთ ასეთია, დღეს მე ვუფშქაზე...

ნინო. მეც ბატონმა მიფეშქაშა.

სვიმონ. ეგ შეუძლებელია!

ნინო. რატომ, განა ერთნაირი ქოლგები არ შეიძლება? მიზოდეთ ფული და, თუ გნებამთ, მთელს დუქინს მოგიტანთ ამისთანას. ბატონო, პურს არ მიირთმევთ? სტოლი მზათ გახლავთ, ესენი აქ დარჩებიან?

სვიმონ. არა, მე არ შემიძლიან, მე ეხლავ უნდა წავიდე შინ...

ნინო. (ჰაკლეს) არ გაუშვათ. მაშ მე წავალ, მოგართმევთ სადილს (მიდას).

ჰავლე. მაღლობა ღმერთს, იმან გამომიხსნა, თორემ ცუდათ იყო ჩემი სექმე. რა მოგივიდა ჩემო მეგობარო, რამ გაგაჯავრა?

სვიმონ. გამიგონე, მე და შენ კარგი მეგობრები ვართ, მაგრამ ის რომ მომხდარიყო, რასაც მე ვფიქრობ, ფულსაც დაგიბრუჩებდი და სხვანაირათაც გავისწორებოდი.

ჰავლე. ენდე ჩემს პატიოსნებას, რომ შემ ამ შემთხვევაში ძალიან შემცდარი ხარ.

აჩილ. კიდეე! ეჰ, რაკი საქმე ესეა, მე უნდა გითხრათ, რომ თქვენ აქ გატყუებენ.

სვიმონ. რაო, რა ბძანეთ?

არჩილ. ისა რომ თქვენს გასვლამდის აქ ერთი ახალგაზრდა ქალი გიახლათ.

სვიმონ. ჩემი ცოლი?

არჩილ. მე თქვენს ცოლს არ ვიცნობ, მაგრამ თუ ის ქალი მართლა თქვენი ცოლია, სწორეთ გითხრათ, თქვენ ძალიან ბებერი ბძანდებით ამისთვის.

სვიმონ. თქვენ მაგას არა გკითხამენ, სწორეთ მითხართ...

არჩილ. რალა გითხრათ, ხედამთ როგორ გამოიცვალა?

სვიმონ. რა ფერი კაბა ეცვა?

არჩილ. მგონი... მოშავო აყო.

სვიმონ. შლიაპა?

არჩილ. ვერ დავინახე.

სვიმონ. თვალები?

არჩილ. ვერ დავთვალეერე.

სვიმონ. თმები?

არჩილ. თმები—ჩვეულებრივი.

სვიმონ. მაშ რაკი ასეა, წამობძანდით ჩემთან, თქვენ მოწმათ უნდა...

ჰავლე. არა ეს მეტის მეტია, მაგის ნებას არ მოგცემთ.

არჩილ. წაიყვა, თავი დამანებეთ ერთი, თქვენ მგონი ორივე გაგიყებულხართ, დამნაშავენი თქვენა ხართ და მე შუაზე მგლეჯამთ.

სვიმონ. ძალიან კარგი, მე წავალ მარტო და იცოდე ჩემო მეგობარო, რომ თუ ჩემი ცოლი შინ არ დამიხვდა, მაშინ მე ისევ დავბრუნდები, მაგრამ სულ სხვანაირათ. მე და თქვენ ვოენურათ უნდა ვიბრძოლოთ და ეს საქმე ერთ-ერთი ჩვენთაგანის სიკვდილით უნდა გათავდეს, მშვიდობით!

ჰავლე. აი გაიგე რა მოახდინე, შე ტუტუცო შენა?

არჩილ. ჩემი რა ბრალია. მე მართალი ვთქვი.

ჰავლე. შენის უბრალო ყმედობისაგან უნდა მომკლან.

არჩილ. არა უშავს რა; სიმართლისთვის სიკვდილი მეტი ღირსებაა.

ჰავლე. გასწი დაიკარგე შენი სულელური სიმართლით (იჭიათ)

ეს ოხერი, რა ცეტი რამ ყოფილა, რისთვის შემოვათრივე სახლში; წადი, წადი დამეკარგე ჩემი სახლიდგან.

არჩილ. აკი გითხარი წინათვე, რომ ისევ მალე გამაგდებ მეთქი. აასრულე თუ არა ჩემი სიტყვა. საქმეც ვე არის, რომ სიმართლისკენ თითქმის ყველა მიიწევს, მაგრამ არავის კი არა სწამს. სიმართლე—გასათხოვარი, სინიდისიანი ქალია; მიეცი სიყვარულის ფიცი, აღარ უნდა უღალატო. (სხედება ფანჯარაში) აქ მოდის ის ოხერი პაეღე და უეჭველია იარალი ექნება რამ დამალული და მომკლამს (ჰდება)

გომსკლას მეთათხმეტე.

იგინივე, ნინო და მერე სვიმონ.

ნინო. (შემოიბრუნეს) ნუ გეშინიანთ, ყველაფერი კარგათ მოვაწყე. **პავლე.** როგორ?

ნინო. ჩუმათ, ჩუმათ, მხიარულათ დაუხვდით.

სვიმონ. (შემოიბრუნეს) ჩემო კეთილო მეგობარო, მაპატიე შენი ჭირიმე, ეხლა იმიტომ დავბრუნდი, რომ ბოღიში უნდა მოგთხოვო.

პავლე. როგორ, მოხველ ჭკუაზე?

სვიმონ. წარმოიდგინე, მივაქროლებ რაც ძალი და ღონე მაქვს შინისკენ, მივედი თუ არა, ვნახოთ ჩემი ცოლი არხენინათ კიბეზედ ჩამობძანდება თავის ქოლგით. მაპატიე, მაპატიე შენი ჭირიმე; სულ ამ ხუმარას ბრალი კია აი! ვინ არის ეს უღმერთო?

პავლე. შენ გამოიცან, ხუმარა გახლავთ, დღეს დავიჭირე (იფინის) შენც უნდა გვაპატიო, რომ გავგებუმრეთ: მე მინდოდა შენი იჭენეულობა გამომეცადნა.

სვიმონ. იქნება გგონია, რომ მე კი მართლა გავჯავრდი წელან? არა შენმა მხემ, მეც ვიხუმრე!

არჩილ. (აქით) ფერი-ფერსა მადლი ღმერთსა... კარგები შეი-
ყარნენ.

სვიმონ. ეხლა კი მგონი დროა წასვლისა, თორემ ვაითუ ცხე-
ნები სხვას მიჰყიდონ. ვმადლობ ჩემო მეგობარო, ვმად-
ლობთ. სადამოზე ჩემი ცოლით მოვალ და ბევრი ვიცო-
ნოთ და ვიხუმროთ, შშვიდობით. (მადის).

შავლე. უჰ, ასე მგონია საბალნე მამხსნეს მეთქი. ნინო შენი
მადლობელი უნდა ვაყო, რომ დღეს ცოცხალი ვარ, ან
როგორ მოახერხე მაგრე ჩქარა და ლაზათიანათ.

ნინო. როგორ მოვახერხე? ჩაეჯექ ფაიტონში და მანამ ვე
თქვენ გელაპარაკებოდათ მიუტანე ვე ქოლგა იმის ცოლს.

შავლე. რით შემოძლიან გადაგინადო... როგორა ვცდებოდი,
რომ ეს კარგ კაცათ მივიღე და შენ კი ვინ იცის რას
გეძახოდი.

ნინო. ნუ ემდურებით, მითომ სიმართლეზე იარა, მაგრამ ძა-
ლიან გადააჭარბა. ხანდისხან კეთილი სიმტყუნე, ბაროტს
სიმართლეს სჯობია... ეს ჩემი საქმროა; უნდა გითხრათ...

შავლე. როგორ თუ საქმრო?

არჩილ. დიან, ნება მიბოძეთ მოგახსენოთ, ეს ის ჩემი საცოლე
გახლამთ, რომელზედაც წელან მოგახსენებდით.

შავლე. აი, შე მურტალო, მამ შენც სიმართლეს გაღუდექი
და მე მატყუებდი?

არჩილ. ეჰ, ექ სიმართლეს რა უნდა საცა დედაკაცია ჩა-
ჩხირული.

დათიკო აწუწული.

ივანე-არაქანი პროზით

(დესსინგისა)

მუდო*) და ჭიანჭველა.

— «საცოდავები ხართ ქიანჭველები!» უთხრა ერთხელ

*) მუდოს (ХОМЛЯКЪ) ექანან თაგვის მსგავსს ცხოველს.

მულამ ჭიანჭველას. — «განა თქვენგნით მოგროვილი საზამთროდ საკვები, იმ შრომად ღირს, რამდენსაც თქვენ წვალობთ? აბა მე შემომხედეთ რამდენი შევაგროვე?..»

— «ყური დამიგლე, დობილო», მიუგო ბაქია მულას, ჭიანჭველამ: «თუ შენს დამზადებულში იმაზე მეტია, რაც შენ გეყოფა—ადამიანები მართალნი ყოფილან, რომ სოროს გითხრიან, სარჩოს გართმევენ და შენი გაუმადლოებისთვის შიმშილით გკლავენ».

რაც არის მეტი და მასთან სხვისი, ნუ მიითვისებ, თორემ ვირის ანდაზა შეგისრულდება: ვირი მოგებაზე წავიდა, ნალებიც იქ დარჩაო!.

2) ლომი და კურდღელი.

ერთი ლომი და კურდღელი დამეგობრდნენ. — «მართალია, მეგობარო, რომ თქვენ ლომებს უბრალო მამლის ყივილი გაშინებთ?» ჰკითხა კურდღელმა მხეცთა მეფეს.

— «ნამდვილია, ნამდვილი, ძმობილო!» უპასუხა ლომმა: — «საზოგადოთ ჩვენ, მძლავრ მხეცებს, ამ გვარი ახირებულნი ზნე გეჭირს, აი მაგალითად: ვერ წარმოიდგენ სპილოს როგორ აშინებს ღორის ღრუტუნია».

— «ნუთუ ეს მართალია?» გააწყვეტინა კურდღელმა ლომს: «ებლა კი მივხედი ჩვენ კურდღლებს რისთვის გვაშინებს ძაღლების ყეფა».

კუმ ყები გამოჰყო, მეც ნახირ ნახირაო.

რედაქტორი და გამომცემელი ალ. ნიპირიძე.